

ÖRNEKLERLE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN REHBER

ÖRNEKLERLE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN REHBER

52

ÖRNEKLERLE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İLİŞKİN REHBER

KVKK Yayınları No: 52

Mart 2025, Ankara

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

Adres: Nasuh Akar Mahallesi 1407. Sokak No: 4 Çankaya/ANKARA

Telefon: 0 312 216 50 00

Web: www.kvkk.gov.tr

“Bu kitapta yer alan içeriklerin, bireysel kullanım dışında izin alınmadan kısmen ya da tamamen kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasaktır. Bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca yasal işlem yapılacaktır. Ürünün tüm hakları saklıdır.”

©Kişisel Verileri Koruma Kurumu

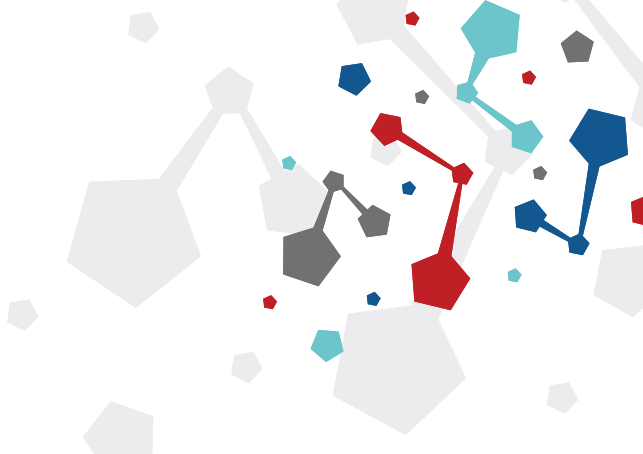
İÇİNDEKİLER

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU HAKKINDA BİLİNMESİ

GEREKENLER	7
1. KİŞİSEL VERİ.....	7
2. GENEL (TEMEL) İLKELER	11
A- Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma	11
B- Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma	12
C- Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme	12
D- İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma	13
D- İlgili Mevzuatta Öngörülen Veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme	13
3. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI	14
A- İlgili Kişinin Açık Rızası	14
B- Kanunlarda Açıkça Öngörülmesi	14
C- Fiili İmkânsızlık Nedeniyle Rızasını Açıklayamayacak Durumda Bulunan Veya Rızasına Hukuki Geçerlilik Tanınmayan Kişinin Kendisinin ya da Bir Başkasının Hayatı Veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Zorunlu Olması	15
D- Bir Sözleşmenin Kurulması Veya İfasıyla Doğrudan Doğruya İlgili Olması Kaydıyla, Sözleşmenin Taraflarına Ait Kişisel Verilerin İşlenmesinin Gerekli Olması	16
E- Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Zorunlu Olması	17
F- İlgili Kişinin Kendisi Tarafından Alenileştirilmiş Olması	17

G- Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması Veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması	19
H- İlgili Kişinin Temel Hak ve Özgürlüklerine Zarar Vermemek Kaydıyla, Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri İçin Veri İşlenmesinin Zorunlu Olması	20
4. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ (HASSAS VERİ)	21
5. KİŞİSEL VERİLERİN SİLİNMESİ, YOK EDİLMESİ VEYA ANONİM HALE GETİRİLMESİ	23
A- Kişisel Verilerin Silinmesi	24
B- KİŞİSEL VERİLERİN YOK EDİLMESİ	25
C- Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi	26
6. AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	27
7. İLGİLİ KİŞİNİN HAKLARI	28
8. VERİ SORUMLUSUNA BAŞVURU	30
9. KURULA ŞİKÂyet VE İNCELEME SÜRECİ	33
A- Kurula Şikâyet	33
B- Şikâyet Üzerine Veya Resen İncelemenin Usul ve Esasları.....	34
10. VERİ SORUMLULARI SİCİLİNE KAYIT	36
11. İSTİSNALAR	43
A- Kanunun Tamamen Uygulanmayacağı Haller	45
B- Kanunun Bazı Maddelerinin Uygulanmayacağı Haller	49
12- VERİ SORUMLUSU VE VERİ İŞLEYEN	53

ÖRNEKLERLE
KİŞİSEL
VERİLERİN
KORUNMASINA
İLİŞKİN
REHBER

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

1. KİŞİSEL VERİ

698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununda (“Kanun”) kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi olarak tanımlanmaktadır.

Her türlü bilgi deyiimi ile aslında sadece bireyin kesin teşhisini sağlayan ad, soyad, doğum tarihi, doğum yeri gibi bilgiler değil; aynı zamanda bireyin belirlenebilir kılınmasını sağlayan fiziki, ailevi, ekonomik, sosyal ve buna benzer özelliklere ilişkin bilgiler de kastedilmektedir.

Kanunda, kişisel veriler sınırlı sayma yoluyla belirlenmediğinden, her somut olayın özelliğine göre kişisel verinin kapsamının genişletilmesi de mümkündür. Bu kapsamda, gerçek bir kişinin motorlu taşıt plakası, mülakat sonuçları, kullandığı elektronik cihazların IP adresleri, ses ve görüntü kayıtları, konum bilgisi, adli sicil kaydı, kredi kartı ekstreleri, sosyal medya

beğenileri, parmak izleri vb. bilgiler de kişisel veri olarak tanımlanabilmektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir video gözetim sistemi tarafından yakalanan bireylerin görüntüleri bireylerin tanınabilir olması halinde kişisel veri kapsamında sayılabilir.

■ **ÖRNEK:** Telefon bankacılığı sisteminde, müşterinin bankaya talimat verdiği ses kaydı kişisel veri olarak kabul edilebilir.

■ **ÖRNEK:** Bir velayet davasında ailesine ilişkin çocuğa yaptırılan çizim, çocuğun ailesine karşı duygularını göstereceği için kişisel veri kapsamındadır. Diğer yandan, bu çizim aracılığıyla anne ve babanın aile içindeki davranışları da anlaşılabilirse, çizim aynı zamanda anne ve babanın da kişisel verisi sayılır. Kanuna göre bir bilginin kişisel veri sayılması için öncelikle bir gerçek kişiye ait olması gerekmekte olup tüzel kişilere ilişkin veriler kişisel verinin tanımı dışında tutulmaktadır.

■ **ÖRNEK:** Bir şirketin ticaret unvanı ya da adresi gibi tüzel kişiliğe ilişkin bilgiler (gerçek bir kişiyle ilişkilendirileceği durumlar hariç) kişisel veri sayılmamaktadır.

Kişisel veri olabilmesi için bilginin, kimliği belirli ya da belirlenebilir gerçek bir kişiye ilişkin olması gerekmektedir.

Belirli olma ifadesi, verinin bir gerçek kişinin doğrudan kimliğini gösterebileceği durumlar; belirlenebilir olma ifadesi ise herhangi bir kayıtlı ilişkilendirilmesi sonucunda kişinin belirlenmesini sağlıyor olması anlamına gelmektedir.

ÖRNEK: Ad ve soyad tek başına kişisel veridir ve bir gerçek kişiyi belirleyebilir. Ancak ad ve soyad her zaman bir gerçek kişiyi belirlemek için yeterli olmayabilir, bazı durumlarda bir gerçek kişiyi tespit edebilmesi için ad ve soyadı ile birlikte başka bilgilere de gerek duyulabilir.

■ **ÖRNEK:** Yaygın olarak kullanılan ad ve soyadı kombinasyonları bakımından ad ve soyad tek başına bir kişiyi belirli kılmayabilir ama bir gerçek kişiyi belirlenebilir kılma özelliğinden dolayı her zaman kişisel veridir. Ad soyad, bazen tek olması halinde doğrudan ilgili kişiyi belirler bazen de birden çok olması halinde dolaylı olarak ilgili kişiyi belirler. Bu durum, ad ve soyadı kişisel veri olmaktan çıkarmaz.

Benzer şekilde, bazı durumlarda ise ad ve soyadı belirtilmeden dahi bir kişinin belirlenmesi mümkün olabilmektedir.

■ **ÖRNEK:** “A Kurumunun B biriminde çalışan, X marka ve kırmızı renkte araca sahip olan, orta yaşta ve kısa boylu bir erkek” ifadesi, bu tanıma uyan tek bir kişi olması durumunda bu kişiyi belirlenebilir kılması nedeniyle kişisel veri sayılır.

■ **ÖRNEK:** Takma isimler, lakaplar tek başına veya başka kaynaklarla birleştirildiğinde kişiyi tanımlamayı sağlayacak nitelikte ise bu tarz veriler kişisel veri olarak kabul edilir.

Ancak, yine de bilginin ait olduğu gerçek kişinin belirlenebilirliğinin tespitinde, her somut olay özelinde, verinin kişiyi tanımlayabilme kabiliyeti dikkate alınarak değerlendirme yapılmalıdır.

2. GENEL (TEMEL) İLKELER

Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken genel ilkeler, Kanunun 4. maddesinde belirtilmiştir. Bu ilkeler;

- Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma
- Doğru ve gerektiğinde güncel olma
- Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme
- İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma
- İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme

şeklinde sıralanmıştır.

Veri işleme faaliyeti hangi hukuki sebebe/işleme şartına dayanırsa dayansın tüm veri işleme faaliyetleri bu ilkelere uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

A- Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma

Bu ilke; kişisel verilerin işlenmesinde, kanunlarla ve diğer hukuki düzenlemelerle getirilen ilkelere uygun hareket etmeyi, ayrıca veriler işlenirken ilgili kişilerin çıkarlarını ve makul beklentilerini dikkate almayı ifade eder.

NOT: Hukuka uygunluk, veri işlemenin, kişisel verilerin korunması kanununa veya diğer mevzuata aykırı olmamasıdır.

NOT: Dürüstlük, ilgili kişinin kişisel verisinin ilgili kişiye karşı haksızlığa yol açacak şekilde kullanılmaması, ilgili kişinin makul beklentisinin karşılanması ve kişisel veriyi toplama amacının aşılmasıdır.

B- Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olma

Bu ilke; verinin, hakkında bilgi verdiği konuyu doğru anlatabilmesini ifade eder. Bu açıdan doğru ve güncel olma ilkesi ilgili kişilerin verilerin düzeltilmesini talep etme hakkı ile de uyumludur.

■ **ÖRNEK:** Asgari Geçim İndirimi (AGİ) hesaplanırken çocuk sayısının ve eşin çalışma durumunun güncel olması AGİ'nin doğru hesaplanması ve kişinin ekonomik çıkarları açısından önemlidir.

C- Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme

Bu ilke, veri sorumlusunun veri işleme amacını açık ve anlaşılır olarak belirlemesini ve bu amacın meşru olmasını zorunlu kılmaktadır. Veri sorumlularının, ilgili kişiye belirttikleri amaçlar dışında başka amaçlarla veriyi işlemeleri halinde, bu fiillerinden dolayı sorumlulukları doğacaktır.

Amacın meşru olması; işlenen kişisel verinin, veri sorumlusunun yaptığı iş veya sunduğu hizmetle bağlantılı ve bunlar için gerekli olması anlamına gelmektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir e-ticaret sitesinin, alışveriş yapan kişinin ad, soyad ve kargo gönderimi için adres bilgilerini işlemesi meşru amaç kapsamındayken, anne kızlık soyadı veya kan grubu bilgisini işlemesi meşru amaç kapsamında değerlendirilemeyecektir.

D- İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma

Bu ilke, işlenen verilerin belirlenen amaçların gerçekleştirilmesine elverişli olmasını, amacın gerçekleştirilmesiyle ilgili olmayan veya ihtiyaç duyulmayan kişisel verilerin işlenmesinden kaçınılmasını ifade eder.

■ **ÖRNEK:** Kredi kartı başvurusunda bulunan kişiden, sosyal hayatındaki tercihlerine yönelik bilgi talep edilmesi ölçülülük ilkesine aykırılık oluşturur. Amaç için gerekli olanın dışında veri işlenmesi, amaçla sınırlı veri işlenmesi ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

■ **ÖRNEK:** Bir vakıf üniversitesi tarafından düzenlenen sempozyuma katılım için e-posta adresini bildiren kişiye, bu üniversite tarafından e-posta ile reklam gönderilmesi, amaçla sınırlı olma ilkesine aykırılık oluşturur.

D- İlgili Mevzuatta Öngörülen Veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme

Bu ilkeye göre veri sorumluları, ilgili mevzuatta verilerin saklanması için öngörülen bir süre varsa bu süreye uyacak; böyle bir süre yoksa verileri, ancak işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edebileceklerdir.

■ **ÖRNEK:** Bir benzin istasyonunun belirli bir sürede belirli miktarda benzin alan kişilere ödül vereceği bir kampanyada, kampanyaya katılım için topladığı isim ve araç plaka bilgilerini başka herhangi bir işleme şartı yok ise kampanya bitiminde silmesi gerekir.

Kişisel veriler, belirlenen süre dolduktan, amaç gerçekleştikten ya da veri işleme şartı ortadan kalktıktan sonra gelecekte kullanma ihtimalinin varlığına dayanarak saklanamazlar.

3. KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENME ŞARTLARI

Kişisel verilerin hukuka uygun olarak işlenebilmesi için Kanun'un 5. maddesinde sayılan veri işleme şartlarından en az birinin mevcut olması gerekmektedir. Bu şartlar:

A- İlgili Kişinin Açık Rızası

İlgili kişinin açık rızası; belirli bir konuya ilişkin olmalı, bilgilendirmeye dayanmalı ve özgürce verilmiş olmalıdır.

NOT: Açık rızanın alınmış olması kişisel verilerin Kanun'un 4. maddesinde sıralanan genel ilkelere aykırı işlenebileceği anlamına gelmemektedir.

B- Kanunlarda Açıkça Öngörülmesi

Kişisel veri işlenmesi ile ilgili olarak herhangi bir kanunda açık bir hüküm varsa bu açık hükme istinaden kişisel verilerin işlenmesi mümkündür.

■ **ÖRNEK:** İş Kanunu gereğince çalışana ait özlük bilgilerinin tutulması.

■ **ÖRNEK:** Bankacılık Kanunu m. 42 uyarınca bankalar nezdinde tutulan müşteri bilgilerinin işlenmesi.

- **ÖRNEK:** 6698 sayılı Kanunun 16. maddesinde düzenlenen Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü kapsamında veri sorumlularının VERBİS'e bilgi girişi yapması.
- **ÖRNEK:** Gelir Vergisi Kanununun 70. maddesi gereği, gayrimenkulünü kiraya verenlerin, vermek zorunda olduğu yıllık beyanname kapsamında kendisine ait kişisel verilerin Maliye Bakanlığının ilgili birimlerince işlenmesi.

C- Fiili İmkânsızlık Nedeniyle Rızasını Açıklayamayacak Durumda Bulunan Veya Rızasına Hukuki Geçerlilik Tanınmayan Kişinin Kendisinin ya da Bir Başkasının Hayatı Veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Zorunlu Olması

Kişisel verisi işlenecek kişinin herhangi bir fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda olması veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisi veya başkasının hayatı ve beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması halinde kişisel verilerin işlenmesi mümkündür.

- **ÖRNEK:** Bilinci yerinde olmayan bir kişinin beden bütünlüğünün korunması amacıyla tıbbi müdahale yapılması gereken durumlarda; yakınlarına haber vermek, yetkili sağlık kurumları tarafından tutulan kayıtlar üzerinden hasta geçmişini öğrenerek gerekli müdahaleyi yapmak gibi amaçlarla kişinin adı, soyadı, kimlik numarası, telefon numarası vb. kişisel verilerinin işlenmesi bu kapsamdadır.

- **ÖRNEK:** Hürriyeti kısıtlanan bir kişinin kurtarılması amacıyla, kendisinin ya da şüphelinin cep telefonu sinyali, kredi kartı kullanım ve işlem hareketleri, araç takip sistemi bilgileri, MOBESE kayıtları vb. kişisel verilerinin ilgili birimlerce işlenerek yer tespitini yapılması.
- **ÖRNEK:** Dağda mahsur kalan bir kişinin kurtarılması amacıyla, cep telefonu sinyali, GPS ve mobil trafik verisinin işlenerek yerinin belirlenmesi.

D- Bir Sözleşmenin Kurulması Veya İfasıyla Doğrudan Doğruya İlgili Olması Kaydıyla, Sözleşmenin Taraflarına Ait Kişisel Verilerin İşlenmesinin Gerekli Olması

Bu veri işleme şartına dayanarak kişisel veri işlenebilmesi için işlemenin gerçekten bu amaca hizmet ediyor olması ve bu amaçla sınırlı olarak gerçekleştiriliyor olması gereklidir. Ayrıca, işlenen kişisel verilerin sadece sözleşmenin taraflarına ait olması ve sözleşme çerçevesiyle sınırlı olmak kaydıyla kişisel veri işlenmesinin gerektiği de unutulmamalıdır.

- **ÖRNEK:** Bir emlakçının, kira sözleşmesi ile ilgili olarak ev sahibi ve kiracı arasında imzalanan sözleşme kapsamında tarafların kimlik numarası, banka hesap numarası, adres, imza ve telefon gibi kişisel verilerini işlemesi, dosyasında muhafaza etmesi.
- **ÖRNEK:** Bir satıcının müşterisine sattığı bir malı teslim etmek amacıyla müşterisinin adresini taşıma şirketine vermesi.

- **ÖRNEK:** Bir bankanın, maaş müşterisi ile imzaladığı sözleşme kapsamında müşterinin kimlik numarası, elektronik posta, adres, imza, cep telefon numarası gibi kişisel verilerini işlemesi ve dosyasında muhafaza etmesi.

E- Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Zorunlu Olması

Bu veri işleme şartının uygulanabilmesi için kişisel veri işleme, veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için gerekli ve bu amaçla sınırlı olarak gerçekleştiriliyor olmalıdır.

- **ÖRNEK:** Taşıma işiyle yükümlü bulunan bir kargo firması tarafından, kişiye teslimat yapılabilmesi için, alıcının adres ve iletişim bilgilerinin kaydedilmesi.
- **ÖRNEK:** Bir şirketin çalışanına maaş ödeyebilmesi için banka hesap bilgilerini işlemesi.
- **ÖRNEK:** Seminer organizasyonu yapılan bir hizmet binasında, gerek katılımcıların gerekse de binanın güvenliğini sağlamak amacıyla katılımcıların kimlik numarası, imza, telefon numarası gibi kişisel verilerinin işlenmesi.

F- İlgili Kişinin Kendisi Tarafından Alenileştirilmiş Olması

Alenileştirilmiş, diğer bir ifadeyle herhangi bir şekilde kamuya açıklanmış kişisel veriler ilgili kişinin alenileştirme amacıyla bağlantılı olmak koşuluyla işlenebilir. Diğer bir ifadeyle bu durumda, alenileştirme iradesine bağlı olarak kişisel veri işlenmesi mümkündür. Alenileştirmede irade beyanı esastır. Bu

nedenle, kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması, alenileştirme iradesi dışındaki herhangi bir amaç için bu kişisel verinin kullanılabilmesi ve işlenebileceği anlamına gelmeyecektir.

■ **ÖRNEK:** Bir kamu kurumunda çalışan personelin ad, soyad ve iş telefonu bilgilerinin vatandaşların kolay erişimini sağlamak amacıyla kurumun internet sitesinde paylaşılması durumunda, bu telefon numaraları, kamu kurumunun yetki alanındaki iş ve işlemlerde kullanılabilir.

■ **ÖRNEK:** İkinci el araç satışı yapılan internet sitesinde aracını satmak isteyen ilgili kişinin iletişim bilgilerinin, araç alım satımı dışında pazarlama amacıyla kullanılması, bu veri işleme şartı kapsamında değerlendirilmemektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir avukatın kartvizitini verdiği kişi, sadece hukuki konularda danışma gibi bir amaçla kartvizitte yer alan GSM numarası kullanabilir. Ancak söz konusu GSM numarasına reklam ve kampanya içerikli SMS gönderilmesi veya arama yapılması avukatın irade beyanına aykırıdır.

G- Bir Hakkın Tesis, Kullanılması Veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması

Veri sorumlularınca ilgili kişilere bir hakkın tesis edilmesi, kullandırılması veya ilgili kişilerin haklarının korunması için gerekli olması halinde kişisel veri işlenebilecektir.

■ **ÖRNEK:** Bir şirketin kendi çalışanı tarafından açılan bir davada, ispat için bazı verileri kullanması bu kapsamda değerlendirilir.

- **ÖRNEK:** Mahkeme tarafından veli/vasi olarak atanmış bir kişinin, kendisine veli/vasi olarak atanan kişi adına ilgili kamu kurumlarına başvuru yapması için onun verilerini işlemesi.
- **ÖRNEK:** Bir avukatın, müvekkili ile imzaladığı sözleşme kapsamında, mahkeme nezdinde müvekkili adına dava açma, onu temsil etme veya diğer adli işlemlerini yapma gibi haklarını kullanabilmesine imkan sağlaması için kişisel verileri işlemesi.

H- İlgili Kişinin Temel Hak ve Özgürlüklerine Zarar Vermemek Kaydıyla, Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri İçin Veri İşlenmesinin Zorunlu Olması

Bu hükmün uygulanabilmesi için; veri işlemenin veri sorumlusunun meşru menfaati için zorunlu olması ve ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemesi gerekmektedir.

- **ÖRNEK:** Bir işletmenin satılması, devralınması gibi bir durumun varlığı halinde, şirketi satın alacak kişinin personelin kişisel verilerinin dâhil olduğu birtakım bilgileri incelemesi meşru menfaat kapsamında değerlendirilebilir.
- **ÖRNEK:** Bir işverenin, nükleer santraldeki çalışanların güvenliğini sağlamaya yönelik iş güvenliği mekanizmalarının kurulması amacıyla çalışanların kişisel verilerini işlemesi.

4. ÖZEL NİTELİKLİ KİŞİSEL VERİ (HASSAS VERİ)

Kişisel verilerin daha sıkı tedbirlerle korunmasını gerektiren bir kategori olan özel nitelikli (hassas) kişisel veriler, başkaları tarafından öğrenildiği takdirde ilgili kişinin mağdur olmasına, ayrımcılığa maruz kalmasına ya da şeref ve onurunun zedelenmesine neden olabilecek nitelikteki verilerdir. Bu nedenle, hangi kişisel verilerin özel nitelikli veriler olduğu ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları Kanunda ayrıca düzenlemiştir.

Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veriler olarak sayılmıştır.

Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartları:

Bu verilerin işlenme şartları, Kanunun 6. maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi için gerekli şartlar, Kanunun 6. maddesinin (3) numaralı fıkrasında tahdidi olarak sayılmıştır. Kanun'un özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesini düzenleyen 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrasında;

"Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

a) İlgili kişinin açık rızasının olması,

b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,

c) *Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,*

ç) *İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,*

d) *Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,*

e) *Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,*

f) *İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,*

g) *Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması, halinde mümkündür."* hükmü yer almaktadır.

■ **ÖRNEK:** Klinik araştırmalar kapsamında gönüllü olan kişilerin açık rızalarının alınması gerekir. Bununla birlikte, ilgili

kişilerin açık rızasının bulunmadığı bazı durumlarda da özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mümkün olabilmektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir kişinin, A hastanesinde tansiyon tedavisi, B hastanesinde ise kalp rahatsızlığı tedavisi gördüğü bir durumda, kalp rahatsızlığı nedeniyle ameliyat olması gereken hasta hakkında bu iki hastane doktorunun sağlık verilerini birbirlerine aktarması.

Kanunun 6. maddesinin 4. fıkrası gereği Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.

NOT: Kanunun 6. maddesinin 4. fıkrası gereği Kişisel Verileri Koruma Kurulunca “Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler” başlıklı, 31/01/2018 tarihli ve 2018/10 sayılı kararı 07/03/2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

5. KİŞİSEL VERİLERİN SİLİNMESİ, YOK EDİLMESİ VEYA ANONİM HALE GETİRİLMESİ

Kanunun 7. maddesine göre kişisel veriler hukuka uygun şekilde işlenmiş olsalar dahi, işlenmeyi gerektiren sebepler ortadan kalktığında veri sorumlusu tarafından resen veya ilgili kişinin talebi üzerine silinmeli, yok edilmeli veya anonim hale getirilmelidir.

■ **ÖRNEK:** Bir alışveriş merkezinde yapılan çekiliş için toplanan ad, soyad, telefon numarası gibi bilgiler, alışveriş mer-

kezi tarafından başka kampanyalar için kullanılmamalı, çekilişin tamamlanmasının ardından silinmelidir.

NOT: Kanunun 7. maddesinin 3. fıkrasının verdiği yetkiye dayanarak Kişisel Verileri Koruma Kurulunca hazırlanan “*Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Yönetmeliği*” 28.10.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

NOT: Kanunun 22. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) bendi gereği Kişisel Verileri Koruma Kurulunca, veri sorumlularına silme, yok etme veya anonim hale getirme konusunda rehberlik etmek ve iyi uygulama örneklerini göstermek amacıyla “*Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Rehberi*” hazırlanmış olup anılan rehber, Kurumun internet sitesinden ulaşılabilir.

A- Kişisel Verilerin Silinmesi

Kişisel verilerin silinmesi, kişisel verilerin ilgili kullanıcılar (veri sorumlusu veya veri işleyen nezdinde verileri teknik olarak depolama, koruma ve yedeklemeden sorumlu olanlar hariç herkes) için hiçbir şekilde erişilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir.

■ **ÖRNEK:** Çalışanlarına ait özlük verilerini sunucuda tutmakta olan bir şirket, çalışanlardan birinin işten ayrılması durumunda, bu verinin bulunduğu sunucuyu tamamen yok edemeyeceği için veriye silme işlemi uygular. Bu veri, bazı teknikler uygulanmak suretiyle veri tabanı yöneticisi tara-

findan geri getirilebilecek durumda olmakla birlikte insan kaynakları veya diğer birimdekiler tarafından hiçbir şekilde erişilemez hale gelmiş olacaktır.

- **ÖRNEK:** Bir şirkette, bir pozisyon için başvurular alınmış ve tüm başvurularda yer alan kişisel veriler, adayların kimlik numarasına göre kağıt ortamında listeye aktarılmış, başvuru evrakları da muhafaza edilmek üzere ilgili dosyada arşive kaldırılmıştır. Şirkette değerlendirmeler devam ederken başvuru sahiplerinden birisinin başvurudan vazgeçmiş olması halinde bu kişiye ait işleme şartı ortadan kalktığı için bu verilerin silinmesi yok edilmesi veya anonim hale getirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu durumda, başvuru evrakının yok edilmesi mümkündür. Bununla birlikte, tüm başvuruları içeren bir liste hazırlanmışsa, bu listedeki diğer kişilere ait işleme şartlarının devam etmesi nedeniyle bu listenin yok edilmesi doğru olmayacağından sadece başvurudan vazgeçmiş olan kişiye ait verilere, ilgili listede karartma işlemi yapılabilecektir.

B- KİŞİSEL VERİLERİN YOK EDİLMESİ

Kişisel verilerin yok edilmesi, kişisel verilerin hiç kimse tarafından hiçbir şekilde erişilemez, geri getirilemez ve tekrar kullanılamaz hale getirilmesi işlemidir.

- **ÖRNEK:** Bir sempozyum kapsamında organizasyon firması tarafından sempozyuma katılım sağlayacak kişilere ait kişisel veriler taşınabilir bellekte veya CD’de tutulmaktadır.

Sempozyumun tamamlanması ve gerekli saklama süresinin sona ermesinden itibaren söz konusu verilerin yok edilmesi gerekir. Bu durumda, katılımcılara ait kişisel verilerin bulunduğu taşınabilir bellek veya CD kırılıp parçalanabilir, yakılabilir veya metal öğütücüden geçirilebilir.

C- Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi

Kişisel verilerin anonim hale getirilmesi, bu verilerin başka verilerle eşleştirilse dahi hiçbir surette kimliği belirlenebilir bir gerçek kişiyle ilişkilendirilememesini ifade etmektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir kamuoyu araştırma şirketi tarafından bir mahallede yapılan araştırmada ad, soyad, TC kimlik numarası, yaş, cinsiyet, ödeme tercihleri, kullanılan cep telefonu modeli, sahip olunan araç markası, kıyafet ve marka tercihleri gibi bilgiler sorulmuş ve araştırma sonucu da kamuoyu ile paylaşılacak istenmiştir. Buna göre; ad, soyad, TC kimlik numarası gibi doğrudan herhangi bir kişiyi belirli veya belirlenebilir kılacak olanların listeden çıkarılması, yıldızlanarak / bastırılarak görünmez hale getirilmesi, genelleştirilmesi, k-anonimlik, l-çeşitlilik, t-yakınlık gibi teknikler kullanılarak anonim hale getirilebilir.

NOT: Herkesin veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili kişisel verilerin Kanunun 7. maddesinde öngörülen şartlar çerçevesinde silinmesini veya yok edilmesini isteme hakkı bulunmaktadır.

6. AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Veri sorumlusu veya yetkilendirdiği kişi, kişisel verilerin elde edilmesi sırasında ilgili kişileri Kanunun 10. maddesine göre aşağıdaki konularda bilgilendirmekle yükümlüdür:

- Veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği,
- Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- İşlenen kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılabileceği,
- Kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi,
- İlgili kişinin Kanunun 11. maddesinde sayılan diğer hakları.

NOT: 10.03.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” ile veri sorumlularınca bu yükümlülük yerine getirilirken dikkat edilmesi gereken hususlar düzenlenmiştir. Aydınlatma yapılırken;

- Kişisel veri işleme amacı belirli, açık ve meşru olmalı,
- İlgili kişiye yapılacak bildirim anlaşılır ve sade olmalı,
- Kullanılan dil, bilginin hitap ettiği ilgili kişi kategorisi göz önüne alınarak belirlenmeli,
- Metinlerde muğlak ifadelerden ve teknik terimlerden kaçınılmalı,
- Metinlerde eksik, yanıltıcı veya yanlış bilgilere yer verilmemelidir.

Aydınlatma yükümlüğü kapsamında ilgili kişilerin yazılı veya sözlü şekilde bilgilendirilmeleri mümkün olabileceği gibi elektronik ortamda gönderilecek bir e-posta, ses kaydı veya çağrı merkezi aracılığıyla da bilgilendirilmeleri mümkündür.

NOT: Kişisel verilerin, ilgili kişinin açık rızası ile ya da Kanundaki diğer veri işleme şartlarına dayalı olarak işlenmesi hallerinde aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi zorunludur.

NOT: Veri sorumlusu, ilgili kişinin talebini beklemeksizin aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmelidir.

NOT: Veri sorumlusu, aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirdiğini ispat etmekle yükümlüdür.

NOT: Kişisel Verileri Koruma Kurumunca, aydınlatma yükümlülüğünün yerine getirilmesi hususunda veri sorumlularına rehberlik etmek ve iyi uygulama örneklerini göstermek amacıyla “Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi Rehberi” hazırlanarak Kurum internet sayfasında yayımlanmıştır.

7. İLGİLİ KİŞİNİN HAKLARI

Kanunun 11. maddesine göre ilgili kişiler, her zaman veri sorumlusuna başvurarak kendisi ile ilgili;

- Kişisel verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme,
- Kişisel verileri işlenmişse buna ilişkin bilgi talep etme,
- Kişisel verilerinin işlenme amacını ve bunların amacına uygun kullanılıp kullanılmadığını öğrenme,

- Yurt içinde veya yurt dışında kişisel verilerinin aktarıldığı üçüncü kişileri bilme,
- Kişisel verilerinin eksik veya yanlış işlenmiş olması hâlinde bunların düzeltilmesini isteme,
- Kanunun 7. maddesinde öngörülen şartlar çerçevesinde kişisel verilerin silinmesini veya yok edilmesini isteme,
- Düzeltilme, silinme veya yok edilme işlemlerinin, kişisel verilerin aktarıldığı üçüncü kişilere bildirilmesini isteme,
- İşlenen verilerin münhasıran otomatik sistemler vasıtasıyla analiz edilmesi suretiyle kişinin kendisi aleyhine bir sonucun ortaya çıkmasına itiraz etme,
- Kişisel verilerin kanuna aykırı olarak işlenmesi sebebiyle zarara uğraması hâlinde zararın giderilmesini talep etme haklarına sahiptir.

NOT: Veri sorumlusunca talebe en kısa sürede ve en geç 30 gün içinde cevap verilmesi gerekmektedir. Ancak başvurunun reddedilmesi veya verilen cevabın yetersiz olması hallerinde 30 gün içinde, başvuruya süresinde cevap verilmemesi hallerinde ise başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde ilgili kişiler Kurula şikâyet yoluna gidebilir.

NOT: İlgili kişiler, Kanunun 11. maddesindeki taleplerine ilişkin olarak öncelikle veri sorumlularına başvurmalıdır. Bu yol tüketilmeden Kişisel Verileri Koruma Kuruluna şikâyet yoluna gidilmemelidir.

8. VERİ SORUMLUSUNA BAŞVURU

Kanunun 13. maddesinde, ilgili kişinin veri sorumlusuna başvurusuna ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Maddenin 1. fıkrasına göre, ilgili kişilerin Kanunun uygulanmasıyla ilgili taleplerini, öncelikle veri sorumlusuna iletmeleri zorunludur. İlgili kişilerin, taleplerini veri sorumlusuna yazılı olarak ya da Kurulun belirleyeceği diğer yöntemlerle iletebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

NOT: İlgili kişilerce veri sorumlusuna yapılacak başvuru yazılı olarak ya da Kurulun belirleyeceği diğer yöntemlerle iletebilmektedir. Bu kapsamda Kurul tarafından belirlenen diğer yöntemler, 10.03.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “*Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ*”de düzenlenmektedir.

NOT: Tebliğin 5. maddesine göre ilgili kişi, Kanunun 11. maddesinde belirtilen hakları kapsamındaki taleplerini, yazılı olarak veya kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi, güvenli elektronik imza, mobil imza ya da ilgili kişi tarafından veri sorumlusuna daha önce bildirilen ve veri sorumlusunun sisteminde kayıtlı bulunan elektronik posta adresini kullanmak suretiyle veya başvuru amacına yönelik geliştirilmiş bir yazılım ya da uygulama vasıtasıyla veri sorumlusuna iletir. Aynı maddenin 2. fıkrasında, talebi alan veri sorumlusunun; ücretsiz olarak veya işlemin ayrıca bir maliyeti gerektirmesi halinde, Kurul tarafından belirlenen tarifeye göre, alacağı

ücret mukabilinde en kısa sürede ve en geç 30 gün içinde talebi incelemesi, kabul veya gerekçesini açıklayarak reddetmesi, ayrıca cevabı ilgili kişiye bildirmesi öngörülmektedir.

NOT: Veri sorumlusunun gerçek kişi veya özel şirket olabileceği ve bunların 7201 sayılı Tebligat Kanununa tabi olmaları dikkate alınmış ve veri sorumlusunun cevabını ilgili kişiye “*bildirmesi*” gerektiği burada hükme bağlanmıştır. Bu bildirim, bir ispat sorunu olup gerektiğinde yargı mercilerince ele alınacaktır. 7201 sayılı Kanuna tabi kurum ve kuruluşların bu bildirimleri anılan Kanun hükümleri uyarınca resmi tebligat yoluyla yapacakları ise açıktır. Maddenin 3. fıkrası gereğince, veri sorumlusu talebi kabul eder veya gerekçesini açıklayarak reddeder. Veri sorumlusu cevabını ilgili kişiye yazılı olarak veya elektronik ortamda bildirir. Başvuruda yer alan talebin kabul edilmesi hâlinde veri sorumlusunca gereği yerine getirilir. Başvurunun veri sorumlusunun hatasından kaynaklanması hâlinde alınan ücret ilgiliye iade edilir.

- **ÖRNEK:** Çalıştığı şirketten ayrılan bir kişi, kendisi ile ilgili verilerinin silinmesini, yok edilmesini Kurulun belirlediği yöntemler vasıtasıyla veri sorumlusuna başvurarak talep edebilir. Veri sorumlusu değerlendirmesini yapıp ilgili kişiye bir cevap verir. Veri sorumlusu ilgili kişinin talebini, 30 gün içerisinde kabul eder veya gerekçesini açıklayarak reddeder. Başvurusunun reddedilmesi veya verilen cevabın ilgili kişi nezdinde yetersiz kalması durumunda ilgili kişi cevabı aldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde Kurula şikâyet yoluna

gidebilir. Veri sorumlusu tarafından başvuruya cevap verilmemesi durumunda ise; başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde Kurula şikâyetle bulunabilir.

- **ÖRNEK:** Bir banka müşterisi olan kişinin adresi değiştiği için kredi kartı ekstreleri eski adresine gönderilmekte ve kişi ekstrelerine ulaşamamaktadır. Kişi, veri sorumlusuna başvurarak kendisiyle ilgili eksik veya yanlış işlenmiş olan verilerinin düzeltilmesini isteme hakkına sahiptir. İlgili kişi, veri sorumlusundan aldığı cevap neticesinde gerekmesi durumunda Kurula şikâyet yoluna da gidebilir.
- **ÖRNEK:** Hastanede kayıt işlemi sırasında bilgilerini kayıt görevlisine bildiren kişinin bilgileri, görevli personelin bu bilgileri yüksek sesle tekrarlaması sonucu sırada bulunan diğer kişiler tarafından öğrenilmiştir. Bu durumdan rahatsız olan ilgili kişi öncelikle veri sorumlusu olan hastaneye başvurup aldığı cevabın niteliğine göre Kurula şikâyet yolunu tercih edebilir.
- **ÖRNEK:** Kişisel verisinin bir veri sorumlusu tarafından Kanuna aykırı olarak işlendiğini öğrenen bir kişi, veri sorumlusunun başvuru amacına yönelik geliştirdiği mobil uygulama üzerinden başvurusunu iletmışse, bu tarihten itibaren en kısa sürede ve en geç 30 gün içerisinde veri sorumlusu tarafından cevap verilmesi gerekmektedir. Ancak başvurunun reddedilmesi veya verilen cevabın yetersiz olması hallerinde 30 gün içinde, başvuruya süresinde cevap verilmemesi hallerinde ise başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde ilgili kişiler Kurula şikâyet yoluna gidebilir.

9. KURULA ŞİKÂyet VE İNCELEME SÜRECİ

Kişisel verisi işlenen ilgili kişilerin, Kanunun 11. maddesi ile öngörülen haklarını kullanırken önce veri sorumlusuna başvurusu, cevabın niteliğine göre ise Kurula şikâyet yoluna gitmesi mümkündür.

A- Kurula Şikâyet

Kanunun 14. maddesi ile Kurula şikâyet konusu düzenlenmektedir. Buna göre; Kanunun 13. maddesi kapsamında yapmış olduğu başvurunun reddedilmesi, verilen cevabın yetersiz bulunması veya süresinde başvuruya cevap verilmemesi hallerinde ilgili kişi, veri sorumlusunun cevabını öğrendiği tarihten itibaren 30 ve her halde başvuru tarihinden itibaren 60 gün içinde Kurula şikâyetinde bulunabilir.

Maddenin 2. fıkrasında, Kanunun 13. maddesinde düzenlenen başvuru aşamasının zorunlu bir başvuru yolu olduğu ve bu yol tüketilmeden şikâyet yoluna gidilemeyeceği hükme bağlanmaktadır. Böylece uyuşmazlıkların belirli bir kısmının veri sorumluları tarafından giderilmesi ve bu suretle Kurulun yoğun bir iş yüküyle karşı karşıya kalmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Başvuru yoluna gitmenin zorunlu, şikâyet yoluna gitmenin ise ihtiyari olması sebebiyle, başvurusu zımnen veya açıkça reddedilen ilgili kişinin bir yandan Kurula şikâyetinde bulunabilmesi, diğer yandan ise adli veya idari yargı yoluna gidebilmesi mümkün olacaktır. Maddenin 3. fıkrası ile kişilik hakları ihlal

edilenlerin, genel hükümlere göre tazminat hakkının saklı tutulduğu düzenlenmektedir. Bu kapsamda, veri sorumlusunun hukuki statüsüne göre ilgililer adli ya da idari yargıda dava açabileceklerdir.

■ **ÖRNEK:** Veri sorumlusu tarafından ilgili kişinin izni olmaksızın telefonuna reklam ve kampanya içerikli SMS gönderilmektedir. Bu durumda ilgili kişi; veri sorumlusuna yazılı veya elektronik ortamda başvurarak talebini bildirebilir. Veri sorumlusu ilgili kişinin talebine 30 gün içerisinde cevap vermekle yükümlüdür. Veri sorumlusundan aldığı cevaba göre ilgili kişi isterse Kurula şikâyet yoluna gidebilir.

NOT: Veri sorumlusuna hiçbir şekilde ulaşılamadığı, veri sorumlusunun tespitinin sağlanamadığı durumlarda ilgili kişi elinde kanıtlanabilir nitelikte belge olmak kaydıyla, doğrudan Kurula şikâyet yoluna gidebilir.

B- Şikâyet Üzerine Veya Resen İncelemenin Usul ve Esasları

Kanunun 15. maddesi ile Kurul tarafından yapılacak incelemenin usul ve esasları düzenlenmektedir. Buna göre Kurul, şikâyet üzerine veya ihlal iddiasını öğrenmesi halinde resen, görev alanına giren konularda gerekli incelemeyi yapabilecektir. Bu inceleme şikâyete ya da resen öğrenilen şikâyet konusuna özgü olacaktır.

3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun 6. maddesinde belirtilen şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler incelemeye alınmayacaktır. Veri sorumluları, devlet sırrı nite-

liğindeki bilgi ve belgeler hariç, talep edilen bilgi ve belgeleri Kurula 15 gün içinde göndermek veya gerektiğinde yerinde inceleme yapılmasına imkân sağlamak zorundadır. Şikâyet üzerine Kurul, talebi inceleyerek ilgililere bir cevap verir. Şikâyet tarihinden itibaren 60 gün içinde cevap verilmezse talep reddedilmiş sayılır.

Buna göre, şikâyet tarihinden itibaren 60 günlük sürenin geçmesiyle idari yargıda dava açma süresi başlayacaktır. Kurulun, şikâyet üzerine yapacağı inceleme için 60 günlük süre öngörülüş ise de resen yapacağı incelemeler yönünden herhangi bir süre öngörülmemektedir.

NOT: Unutulmamalıdır ki; ilgili kişinin şikâyeti üzerine Kurul, talebi inceleyerek ilgililere bir cevap verir. Kurulun bir cevap vermesi başvuruyu sonuçlandırdığı anlamına gelmez. İnceleme süreci devam edebilir.

Şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin varlığının anlaşılması hâlinde Kurul, tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ eder. Bu karar, tebliğinden itibaren gecikmeksizin ve en geç 30 gün içinde yerine getirilir. Şikâyet üzerine veya resen yapılan inceleme sonucunda, ihlalin yaygın olduğunun tespit edilmesi durumunda, gerekli ise ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak Kurul tarafından ilke kararı alınarak yayımlanır. Telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması hâlinde, Kurul'a veri işlenmesinin veya verinin yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına karar verme yetkisi tanınmıştır.

■ **ÖRNEK:** 6698 sayılı Kanuna açıkça aykırılık teşkil etmesi durumunda Kurul, 18. madde kapsamında idari para cezası uygulayabileceği gibi, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması halinde, veriye erişimin kısıtlanmasına, verinin işlenmesine veya yurt dışına aktarılmasının durdurulmasına da karar verebilir.

10. VERİ SORUMLULARI SİCİLİNE KAYIT

Kanunun 16. maddesi, veri sorumlularının kayıt olması gereken Veri Sorumluları Sicilini düzenlemektedir. Veri Sorumluları Sicili, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun gözetiminde Başkanlık tarafından kamuya açık olarak tutulur. Kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır.

Ancak işlenen verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle, Sicile kayıt zorunluluğuna Kurul tarafından istisna getirilebilecektir.

NOT: Kanunun 16. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin ilgili maddeleri gereği Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (VERBİS) hazırlanarak kullanıma açılmıştır. İstisnalar hariç olmak üzere, kişisel verileri işlemekte olan gerçek ve tüzel kişiler VERBİS'e kaydolmakla yükümlüdür.

Veri Sorumluları Siciline kayıt başvurusu aşağıdaki hususları içeren bir bildirimle yapılır;

- Veri sorumlusu ve varsa temsilcisinin kimlik ve adres bilgileri,
- Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,
- Kişisel verilerin aktarılabileceği alıcı veya alıcı grupları,
- Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler,
- Kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler,
- Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre.

Veri sorumluları tarafından, bu bilgileri içeren bir bildirimle VERBİS'e kayıt yapılır. Söz konusu bilgilerde meydana gelen değişiklikler derhal Kurum Başkanlığına bildirilir.

NOT: Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmeliğin 13. maddesine göre, Sicilde kayıtlı bilgilerde değişiklik olması halinde, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 7 gün içinde VERBİS üzerinden güncelleme yapılması gerekmektedir. Veri Sorumluları Siciline ilişkin diğer usul ve esaslar Yönetmelikle düzenlenir.

NOT: Kanunun 16. maddesinin (5) numaralı fıkrasının verdiği yetkiye dayanarak Kişisel Verileri Koruma Kurulunca hazırlanan “Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik” 01.01.2018 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

NOT: VERBİS'e kayıt tarihleri 2018/88 sayılı Kurul Kararı ile belirlenmiş olup söz konusu tarihlerin Kurulun 19/07/2018 tarihli ve 2018/88 sayılı Kararıyla belirlenerek ilan edilmesiyle Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğü başlamıştır. 11/03/2021 tarihli ve 2021/238 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kurulu kararıyla ise Veri Sorumluları Siciline kayıt süreleri uzatılmıştır. Anılan karar Kurumun internet sitesinde ve 16/03/2021 tarihli ve 31425 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Buna göre Sicile kayıt yükümlülüğü başlama tarihleri aşağıdaki gibi belirlenerek ilan edilmiştir:

Veri sorumluları	Kayıt başlama tarihi	Kayıt için son tarih
Yıllık çalışan sayısı 50'den çok veya yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL' den çok olan (06.07.2023 tarihli ve 2023/1154 sayılı Karar uyarınca 100 milyon TL'den çok olan) gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları	01.10.2018	31.12.2021
Yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları için	01.10.2018	31.12.2021
Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL' den az olup (06.07.2023 tarihli ve 2023/1154 sayılı Karar uyarınca 100 milyon TL'den az olup) ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları	01.01.2019	31.12.2021
Kamu Kurum ve Kuruluşu veri sorumluları	01.04.2019	31.12.2021

NOT: Kurul kararlarında yer alan yıllık çalışan sayısının hesaplanması için öncelikle tamamlanmış bir yıl olması ve bu tamamlanmış yıl içerisindeki 12 aydan en az 7 sinin her birinde veri sorumlusunca yetkili kamu kurum ve kuruluşlarına aylık verilmekte olan prim ve muhtasar beyannamede bildirilen çalışan sayısının dikkate alınması gerekmektedir. Ayrıca söz konusu 7 ayın aynı yıl içerisinde olmak kaydıyla ardışık olması zorunlu değildir. Buna göre, bir veri sorumlusunun 2017 yılı içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermiş olduğu muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinden en az 7 sinin her birinde bildirmiş olduğu çalışan sayısının 50 den çok olması halinde kayıt yükümlülüğü 01.10.2018 tarihinde başlamış olacaktır.

NOT: Kurul kararlarında yer alan yıllık mali bilanço toplamının hesaplanması için öncelikle tamamlanmış bir yıl olması ve bu tamamlanmış yıl içerisinde veri sorumlusu tarafından yetkili kamu kurumuna yıllık olarak verilmekte olan gelir veya kurumlar vergisi beyanname ekindeki mali tablolarda “aktif” ya da “pasif” bölümde yer alan toplam rakamı esas alınmalıdır.

NOT: Kurul kararlarında yer alan ana faaliyet konusunun özel nitelikli kişisel veri işleme olup olmadığının tespitinde, veri sorumlularının en çok katma değer ürettiği faaliyetleri veya yürüttükleri temel iş ve görevleri gereği özel nitelikli kişisel veri işlenmesi durumunun söz konusu olup olmadığı dikkate alınır. Diğer bir deyişle burada değerlendirilmesi gereken;

veri sorumlularının herhangi bir faaliyeti içerisinde özel nitelikli kişisel verinin işleniyor olması değil, ana faaliyetleri kapsamında yürütmekte oldukları işlerinin konusunun özel nitelikli kişisel veri olup olmadığıdır.

Ayrıca 5429 sayılı Kanunun 11. maddesine istinaden 2012 yılından itibaren ülkemizde tüm kamu kurum ve kuruluşlarında TÜİK koordinasyonunda oluşturulan NACE Rev.2 ekonomik faaliyet sınıflaması kullanılmakta olup Kurumumuzca da veri sorumlularının faaliyet konularının tespitinde söz konusu NACE faaliyet kodlarından faydalanılmaktadır. Bu kapsamda, veri sorumlularının ticaret sicil kaydında veya vergi levhasında yer alan faaliyet kodları göz önünde bulundurulmaktadır.

NOT: Kurul kararında, yurt dışında yerleşik tüm veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğü başlama tarihi 01.10.2018 olarak belirlenmiştir. Buna göre, yurt dışında yerleşik veri sorumlularının Sicile kayıt yükümlülüğünün başlama tarihinin tespitinde yıllık çalışan sayısı, mali bilanço toplamı veya ana faaliyet konusunun özel nitelikli kişisel veri olup olmadığı bilgisi dikkate alınmamaktadır.

■ **ÖRNEK:** Yurt içinde yerleşik bir otomotiv şirketinin insan kaynakları departmanında, çalışanların kişisel verilerinin yanı sıra birtakım sağlık verileri de işlenmektedir. Bu durumda şirketin Sicile kayıt yükümlüsü olup olmadığını tespit edebilmek için öncelikle ana faaliyet konusunun belirlenmesi gerekmektedir. Çalışanların kişisel verilerinin yanı sıra birtakım sağlık verilerinin de işleniyor olması ana faaliyeti-

nin özel nitelikli kişisel veri işleme olduğu anlamına gelmez. Otomotiv şirketi olması nedeniyle şirketin ana faaliyeti özel nitelikli kişisel veri işleme sayılmayacaktır. Burada, 2018/88 sayılı Kurul Kararındaki kriterler sağlanıyor mu buna bakılmalı ve kayıt yükümlüsü olup olmadığı tespit edilmelidir.

■ **ÖRNEK:** Merkezi yurt dışında bulunan bir şirketin Türkiye’de faaliyet gösteren bir şubesi bulunmaktadır. Türkiye’de faaliyet gösteren şubenin VERBİS’e kayıt yükümlüsü olup olmadığını tespit edebilmek için Türkiye’deki şubenin;

- Farklı bir tüzel kişiliğe sahip mi?
- Kişisel veri işleme amaç ve yöntemlerini kendisi mi belirliyor?
- Veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu mu?

sorularına olumlu cevap vermesi gerekir.

Bu durumda, eğer yurt dışındaki şirketten farklı olarak bir veri sorumlusu niteliğini taşıyorsa Türkiye’deki şubenin, 2018/88 sayılı Kurul Kararındaki kriterlerden birini sağlaması durumunda VERBİS’e kayıt olması gerekmektedir.

NOT: Kanunun 16. maddesi 2. fıkrasının verdiği yetkiye dayanarak Kişisel Verileri Koruma Kurulunca bazı veri sorumluları için VERBİS’e kayıt yükümlülüğüne istisna getirilmiştir. Bu istisnalar, 15.05.2018 ve 18.08.2018 tarihli Resmi Gazete’de ilan edilerek Kurumun internet sitesinde duyurulmuştur.

Kurul Kararıyla Sicile Kayıt Yükümlülüğünden İstisna Olan Veri Sorumluları		
15.05.2018 Tarihli Resmi Gazetede Yayımlanan Kurul Kararları	18.08.2018 Tarihli Resmi Gazetede Yayımlanan Kurul Kararları	12.01.2024 Tarihli Resmi Gazetede Yayımlanan Kurul Kararı
Otomatik Olmayan Yollarla Kişisel Veri İşleyenler	Gümrük Müşavirleri	31.12.2021
Noterler	Arabulucular	Köy Tüzel Kişilikleri
Siyasi Partiler, Dernekler, Vakıflar, Sendikalar	Yıllık Çalışan Sayısı 50'den az ve Yıllık Mali Bilanço 25 Milyon TL'den Az olup (06.07.2023 tarihli ve 2023/1154 sayılı Karar uyarınca 100 milyon TL'den az olup) Ana Faaliyeti Özel Nitelikli Kişisel Veri İşleme Olmayanlar	
Avukatlar		
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler		

İstisna kapsamında olmayan tüm veri sorumlularının www.kvkk.gov.tr üzerinden giriş yaparak VERBİS'e kayıt olması gerekmektedir. VERBİS'e kayıt olurken veri sorumluları tarafından kesinlikle kişisel veriye yer verilmeyecek, sadece kategorik bazda üst başlıklar halinde ne tür kişisel veri işlendiği, bunların hangi amaçla işlendiği, kimlere aktarıldığı, alınan tedbirlerin neler olduğu gibi bilgiler sisteme girilecektir.

■ **ÖRNEK:** Bir şirket veri olarak ad-soyad, kimlik numarası işli-yorsa VERBİS'e kayıt esnasında 'kimlik bilgisi işliyorum' se-çeneğini işaretleyecektir. Bu anlamda VERBİS, kamuya açık olup şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkelerini temel almak-tadır. Veri sorumluları tarafından işlenen kişisel verilerin, VERBİS'te bulunan kategorilerde bir karşılığı yoksa, bu veri kategorileri VERBİS'te yer alan 'diğer' butonuna tıklanarak manuel şekilde girilebilir. Bu sisteme kayıt olunmaması ha-linde Kurul tarafından 20 bin TL'den 1 milyon TL'ye kadar idari para cezası verilecektir. Söz konusu idari para cezası miktarları, her yıl “yeniden değerlendirme” oranında artırılmak-tadır. Kamu kurum ve kuruluşlarının VERBİS'e kayıt olmama-sı halinde ise; disiplin hükümlerine göre işlem yapılacak ve sonucu Kurula bildirilecektir.

11. İSTİSNALAR

Kanunun 28. maddesi ile tamamen Kanunun kapsamı dışında kalan durumlar ve kısmen Kanunun kapsamı dışında kalan fa-liyetler düzenlenmiştir.

A- Kanunun Tamamen Uygulanmayacağı Haller

Kanunun 28. maddesinin 1. fıkrasında, Kanun hükümlerinin han-gi durumlarda uygulanmayacağı, diğer bir ifade ile tamamen Kanunun kapsamı dışında tutulan hususlar düzenlenmektedir.

NOT: Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ilkeler, tüm kişisel veri işleme faaliyetlerinin özünde bulunmalı ve tüm kişisel veri işleme faaliyetleri bu ilkelere uygun olarak gerçekleştiril-

rilmelidir. Dolayısıyla, her ne kadar çeşitli faaliyetler bazında Kanun'dan tam ve kısmi istisnalar sağlansa da, temel ilkelere uygun ve orantılı olmak kaydıyla kişisel veriler işlenmelidir. Buna göre aşağıda belirtilen durumlarda 6698 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayacaktır;

Kişisel verilerin, üçüncü kişilere verilmemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uyulmak kaydıyla gerçek kişiler tarafından tamamen kendisiyle veya aynı konutta yaşayan aile fertleriyle ilgili faaliyetler kapsamında işlenmesi,

■ **ÖRNEK:** Bir annenin üçüncü kişilere vermemek ve veri güvenliğine ilişkin yükümlülüklerle uymak kaydıyla, aynı konutta yaşadığı çocuğu veya eşinin fotoğraflarını cep telefonu ile çekmesi, kaydetmesi, kimlik bilgilerini rehberle işlemesi gibi durumlar Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

Kişisel verilerin resmi istatistik ile anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenmesi,

■ **ÖRNEK:** Yetkili kamu kurumu tarafından Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamında işlenmekte olan kişisel veriler Kanunun kapsamı dışındadır. Bununla birlikte, söz konusu kamu kurumunun resmi istatistik dışında işlemekte olduğu kişisel veriler bakımından ise 6698 sayılı Kanuna uyum yükümlülüğü devam etmektedir.

■ **ÖRNEK:** Bir veri sorumlusu tarafından; anonim hâle getirilmek suretiyle araştırma, planlama ve istatistik gibi amaçlarla işlenen kişisel veriler de Kanunun kapsamı dışında

kalmaktadır. Bununla birlikte, bu şekilde işlenen kişisel verilerin anonim hale getirilmiş olduğundan emin olunmalıdır.

Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliği, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, sanat, tarih, edebiyat veya bilimsel amaçlarla ya da ifade özgürlüğü kapsamında işlenmesi,

■ **ÖRNEK:** İfade özgürlüğü kapsamında işlenen kişisel veriler her ne kadar Kanun kapsamı dışında kalmış olsa da, ifade özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması arasında bir tür denge testi yapılması önerilir. İfade özgürlüğü ile, bireyin kişisel verilerinin korunması hakkından yararlanması noktasında var olan beklenti ve talep arasında adil ve makul bir denge gözetilerek ifade özgürlüğü ile kişisel verilerin korunması hakkı arasında somut olay esas alınarak bir denge kurulmalıdır.

■ **ÖRNEK:** Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliğini, kamu düzenini, ekonomik güvenliği, özel hayatın gizliliğini veya kişilik haklarını ihlal etmemek ya da suç teşkil etmemek kaydıyla, halk tarafından bilinen bir sanatçının hayatının biyografi şekline getirilmesi durumu bu faaliyet alanı ile sınırlı olmak kaydıyla 6698 sayılı Kanunun kapsamı dışındadır.

Kişisel verilerin millî savunmayı, millî güvenliği, kamu güvenliği, kamu düzenini veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak kanunla görev ve yetki verilmiş kamu kurum ve

kuruluşları tarafından yürütülen önleyici, koruyucu ve istihbari faaliyetler kapsamında işlenmesi,

■ **ÖRNEK:** İstihbarat birimleri tarafından millî savunma, millî güvenlik, kamu güvenliği, kamu düzeni veya ekonomik güvenliği sağlamaya yönelik olarak işlenen veriler Kanunun kapsamı dışında kalmaktadır. Aynı şekilde, suç gelirlerinin aklanması, terörizmin finansmanının önlenmesi ve mali suçların araştırılması konusunda yetkili birimlerce veri toplamak, mali istihbarat elde etmek, şüpheli işlem bildirimleri almak ve analiz ederek ilgili kurumlarla paylaşmak amacıyla yürütülen faaliyetler kapsamında işlenen veriler Kanunun kapsamı dışında kalmaktadır.

Kişisel verilerin soruşturma, kovuşturma, yargılama veya infaz işlemlerine ilişkin olarak yargı makamları veya infaz mercileri tarafından işlenmesi.

■ **ÖRNEK:** Adli bir olayın kovuşturulması sırasında mahkemeler tarafından konuyla ilgili kişilerin verilerinin işlenmesi Kanunun kapsamı dışında kalmaktadır.

NOT: 6698 sayılı Kanunun 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasında sayılan faaliyetler kapsamında işlenen kişisel veriler için Kanunun hükümleri uygulanmayacakken, bu faaliyetler dışında gerçekleşen veri işleme faaliyetleri bakımından Kanuna uyum yükümlülüğü devam etmektedir.

B- Kanunun Bazı Maddelerinin Uygulanmayacağı Haller

Kanunun 28. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, kısmen Kanunun kapsamı dışında kalan hususlar düzenlenmektedir. Buna göre, kural olarak bu fıkra da sayılan hallerde Kanuna uyum yükümlülüğü bulunmakla birlikte, yalnızca belirli hükümler bakımından yükümlülük bulunmamaktadır. Diğer bir ifade ile bu fıkra kapsamında; veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10. madde, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç olmak üzere ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11. madde ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16. madde hükümlerinin sayılan durumlarda uygulanmayacağı belirtilmiştir. Burada yalnızca belirli durumlarda ve belirli hususlara ilişkin istisna öngörülmüş olup bu hususlar dışında Kanunun getirdiği yükümlülüklere uyumlu olma şartı her zaman aranacaktır. Bu kapsamda, Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak şartı ile Kanunun 10, 11 ve 16. maddelerinden muaf tutulan durumlar şunlardır;

Kişisel veri işlemenin suç işlenmesinin önlenmesi veya suç soruşturması için gerekli olması.

■ **ÖRNEK:** Otomobili ile yolculuk etmekte olan bir aile, yol üzerinde güvenlik güçleri tarafından durdurulmuştur. Suç soruşturması kapsamında, ailenin kimlik kontrollerinin yapılmasının gerekli olması bakımından, güvenlik güçlerinin ilgili kişileri aydınlatma, ilgili kişi başvurusuna cevap verme ve VERBİS'e kayıt sırasında bu beyannamelere ait bilgi girişi yapma yükümlülüğü bulunmamaktadır.

İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş kişisel verilerin işlenmesi.

Kişisel verinin ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması halinde üçüncü kişiler tarafından işlenebilmesi için söz konusu veri işleme faaliyetinin alenileştirme iradesi ve amacına uygun olması gereklidir.

■ **ÖRNEK:** Kişinin, herkesin erişimine açık bir şekilde sosyal medya hesabında adı, soyadı ve telefon numarası paylaşarak tanıdıklarının kendisine ulaşabileceğini belirtmesi halinde tanıdıklarının kendisine SMS göndermesi durumunda Kanunun 10, 11 ve 16. maddesi hükümlerinin uygulanması zorunlu değildir.

■ **ÖRNEK:** Özel muayenehanesi olan bir doktor, reklam amacıyla gazete ilanı verdiğinde, bu amaçla sınırlı olmak üzere ilanda yer alan iletişim bilgilerini alenileştirmiş olmaktadır. Bu iletişim bilgilerini kullanarak hizmet almak amacıyla doktora ulaşacak kişinin Kanunun 10, 11 ve 16. madde hükümlerine uyması zorunlu değildir.

Kişisel veri işlemenin Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması.

■ **ÖRNEK:** Bir kamu kurumunun, denetim elemanlarınca kurum personeli hakkında yaptığı disiplin soruşturması es-

nasında o personel ile ilgili kişisel verileri işlemesi mümkündür. Bu durumda, ilgili personele aydınlatma yapılması, varsa başvurusuna cevap verilmesi ve kamu kurumunun VERBİS'e kaydı esnasında bu veri kategorisini bildirmesi gibi hususlar zorunlu değildir.

- **ÖRNEK:** Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) gibi düzenleyici denetleyici kurumların; kanunun verdiği yetkiye dayanılarak denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması durumlarında, sadece bu görevleri kapsamında işlediği kişisel verilerle sınırlı olmak üzere Kanunun 10, 11 ve 16. madde hükümlerinin uygulanması zorunlu değildir.

Kişisel veri işlemenin bütçe, vergi ve mali konulara ilişkin olarak Devletin ekonomik ve mali çıkarlarının korunması için gerekli olması.

- **ÖRNEK:** İlgili kişiler tarafından Gelir İdaresi Başkanlığına kira beyannamesi sunulması sırasında paylaşılan kişisel verilerin işlenmesi bakımından, Gelir İdaresi Başkanlığının ilgili kişiyi aydınlatma, ilgili kişi başvurusuna cevap verme ve VERBİS'e kayıt sırasında bu beyannamelere ait bilgi girişi zorunluluğu bulunmamaktadır.

KVKK

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU

12- VERİ SORUMLUSU VE VERİ İŞLEYEN

Veri sorumlusu; kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişidir. Tüzel kişiler, kişisel verileri işleme konusunda gerçekleştirdiği faaliyetler kapsamında bizzat kendileri veri sorumlusu olup ilgili düzenlemelerde belirtilen hukuki sorumluluk tüzel kişinin şahsında doğacaktır.

Bu konuda kamu hukuku tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişileri bakımından bir farklılık gözetilmemiştir. Bu çerçevede gerek cezai gerek hukuki sorumluluk bakımından, tüzel kişilerin sorumluluğuna ilişkin özel hukuk ve kamu hukukundaki genel hükümler uygulanır.

■ **ÖRNEK:** Personelin maaşını ödeyebilmek için isim, telefon numarası, banka hesap numarası gibi bir takım kişisel verilerini bir veri tabanında tutan bir beyaz eşya imalat firması bu kapsamda hem kişisel veri işleme amacını hem veri işleme araç ve yöntemlerini belirlemekte ve ayrıca buna yönelik bir veri kayıt sistemi de oluşturmuş durumdadır. Kısaca neden ve nasıl kişisel veri işlediğine kendisi karar vermektedir. Bu nedenle söz konusu firma, Kanun bakımından veri sorumlusudur.

Bir şirket bünyesinde yer alan birimlerin tüzel kişiliği bulunmadığından, bu birimlerin veri sorumlusu olması mümkün değildir. Bununla birlikte, bir şirketler topluluğunu oluşturan her bir

şirket tüzel kişiliğe sahip olduğundan, bu şirketlerin her birinin ayrı ayrı veri sorumlusu olması mümkündür.

Veri işleyen ise; veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen, veri sorumlusunun organizasyonu dışındaki gerçek veya tüzel kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu kişiler, kişisel verileri, kendisine verilen talimatlar çerçevesinde işleyen, veri sorumlusunun kişisel veri işleme sözleşmesi yapmak suretiyle yetkilendirdiği ayrı bir gerçek veya tüzel kişidir.

NOT: Veri işleyen, veri sorumlusu ile imzaladığı sözleşme çerçevesinde veri sorumlusundan aldığı yetki ve talimat dışına çıkarak kendisi adına kişisel veri işlemeye başladığı durumda o kişisel veriler için veri işleyen statüsünden çıkarak veri sorumlusu statüsünde olacaktır.

■ **ÖRNEK:** Bir özel şirketin, topladığı kişisel verilerin saklanması için bir bulut hizmeti sağlayıcısı ile sözleşme yapması durumunda, bulut hizmeti sağlayıcısı veri işleyen durumundadır. Çünkü taraflar arasındaki sözleşme gereği bulut hizmeti sağlayıcısının verileri kendi amaçları için kullanması mümkün değildir. Ayrıca, bulut hizmeti sağlayıcısının kendisi de veri toplamamaktadır. Tek faaliyeti şirketten gelen kişisel verileri yine özel şirketin talimatlarına uygun olarak saklamaktır.

NOT: Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi aynı zamanda hem veri sorumlusu, hem de veri işleyen olabilir.

■ **ÖRNEK:** Bir muhasebe şirketi kendi personeliyle ilgili tuttuğu verilere ilişkin olarak veri sorumlusu sayılırken, müşteriyle imzaladığı sözleşme kapsamında müşterisi için işlediği kişisel veriler bakımından veri işleyen sayılacaktır. Bununla birlikte, sözleşme kapsamı dışına çıkıp veri sorumlusunun talimatına aykırı olarak kendisi adına kişisel veri işlemesi halinde ayrı bir veri sorumlusu olacaktır.

■ **ÖRNEK:** Bir Kurum bünyesinde bulunan ve dışarıdan hizmet alımı çağrı merkezi hizmeti veren şirket, Kurum nezdinde işlediği veriler bakımından veri işleyen konumunda iken, kendi personeli hakkında tuttuğu özlük dosyaları bakımından veri sorumlusu statüsünde olabilmektedir.

Veri işleyen faaliyetleri, veri işlemenin daha çok teknik kısımları ile sınırlıdır. Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin kararların alınması yetkisi ise veri sorumlusuna aittir. Veri sorumlusu kişisel verilerin işlenme amacını ve yöntemini belirleyen kişidir. Yani kendi adına karar alma yetkisi olan, kişisel veri işleme faaliyetinin “neden” ve “nasıl” yapılacağı sorularının cevabını verecek kişidir. Veri sorumlusunun tespiti için;

- Kişisel verilerin toplanması ve toplama yöntemi,
- Toplanacak kişisel veri türleri,
- Toplanan verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı,
- Hangi bireylerin kişisel verilerinin toplanacağı,
- Toplanan verilerin paylaşılıp paylaşılmayacağı, paylaşılacaksa kiminle paylaşılacağı,

- Verilerin ne kadar süreyle saklanacağı,
- İlgili kişilerin haklarının nasıl sağlanacağı

hususlarında kimin karar verdiği dikkate alınır.

Bununla birlikte veri sorumlusu, yapacağı kişisel veri işleme sözleşmesi ile;

- Kişisel verilerin toplanması için hangi bilgi teknolojileri sistemlerinin veya diğer metotların kullanılacağı,
- Kişisel verilerin hangi yöntemle saklanacağı,
- Kişisel verilerin korunması için alınacak güvenlik önlemlerinin detayları,
- Kişisel verilerin aktarımının hangi yöntemle yapılacağı,
- Kişisel verilerin saklanmasına ilişkin sürelerin doğru uygulanabilmesi için kullanılacak metot,
- Kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ve anonim hale getirilmesi yöntemleri hususlarında karar verme yetkisini veri işleyene bırakabilir.

NOT: Veri sorumlusu, kişisel verilerin kendi adına başka bir gerçek veya tüzel kişi (veri işleyen) tarafından işlenmesi halinde; alınan her türlü teknik ve idari tedbirler hususunda bu kişilerle birlikte müştereken sorumludur. Veri sorumlusuyla veri işleyen arasında bazı ortak noktalar vardır. Bunlar;

- a) Veri sorumlusu ifadesiyle, bir şirket içerisinde veri işleme faaliyetlerinden sorumlu herhangi bir kimse kastedilmemektedir. Veri sorumlusu bizzatı tüzel kişiliğin kendisidir.

Veri sorumlusu (aynı şekilde veri işleyen de) olmak, Kanunun hukuki yükümlülükleri tayin etmek amacıyla belirlediği bir statüdür ve tanımda verilen özellikleri karşılaması durumunda, şirketin tüzel kişiliği de bu statüye sahip olacaktır.

Örneğin, veri işleme faaliyetinin bir parçası olarak bir şirkette belge teslim alan ve kaydeden kişi değil, şirketin kendisi “*veri sorumlusu*” sıfatına sahiptir.

■ **ÖRNEK:** Bir şirkete iş başvurusu sırasında başvuru formunun, İnsan Kaynakları Departmanına teslim edilmesi veri sorumlusunun İnsan Kaynakları Departmanı olduğu anlamına gelmez. Burada veri sorumlusu, tüzel kişiliği haiz bulunan şirketin bizatihi kendisidir.

■ **ÖRNEK:** Otel rezervasyonları için hizmet sağlayan bir internet sitesine, rezervasyon için verilen bilgiler bakımından bu bilgileri ilk elden alan hizmet sağlayıcısı internet sitesi veri sorumlusu gibi gözükse de, burada kişisel verilerin işleme amacını ve vasıtasını belirleyen otel olduğu için veri sorumlusu statüsünü haiz olan tüzel kişilik, oteldir.

b) Her iki kavram da, hem gerçek hem de tüzel kişiler için geçerlidir. Örneğin serbest çalışan bir muhasebeci veya bir mali müşavirlik firması hem veri sorumlusu, hem de veri işleyen olabilir. Ayrıca bir şirketler topluluğunu oluşturan her bir şirket tüzel kişiliğe sahip olduğundan, bu şirketlerin her biri ayrı iki statüde de yer alabilir.

Adres: Nasuh Akar Mahallesi
1407. Sokak No: 4
Çankaya /ANKARA
Telefon: 0 312 216 50 00
Web: www.kvkk.gov.tr

kvkkurumu